

Lejrpladsen

Den enklest mulige lejrplads består af:

- et sted hvor man kan sove – **telt/bivuak**
- et sted hvor man kan tilberede sin mad – **bålsted**
- et sted hvor man kan komme af med sit affald – **affaldssæk, latrin, fedtfælde.**

Det er de vigtigste ting i lejren, og de skal placeres rigtigt i forhold til vinden. Da vi oftest har vestenvind i Danmark, skal teltet stå længst mod vest, og det mest ildelugtende – latrin og affaldssæk – længst mod øst. Men selvfølgelig kan der ved placeringen være andre hen-

syn: ujævnheder i terrænet som forhindrer teltrejsning – en skov hvor latrinen med fordel kan anlægges – og ikke mindst: andre patruljer, som ikke skal have en affaldssæk lige uden for deres telt.

Når de vigtigste ting er anbragt på pladsen, kan man bygge andre lejrarbejder for at gøre opholdet mere behageligt.

Det kræver som regel at man har rafter til sin rådighed. Normalt er rafter dyre. Det skyldes at rafter er små træer som i forbindelse med udtynning fældes, afgrenes og

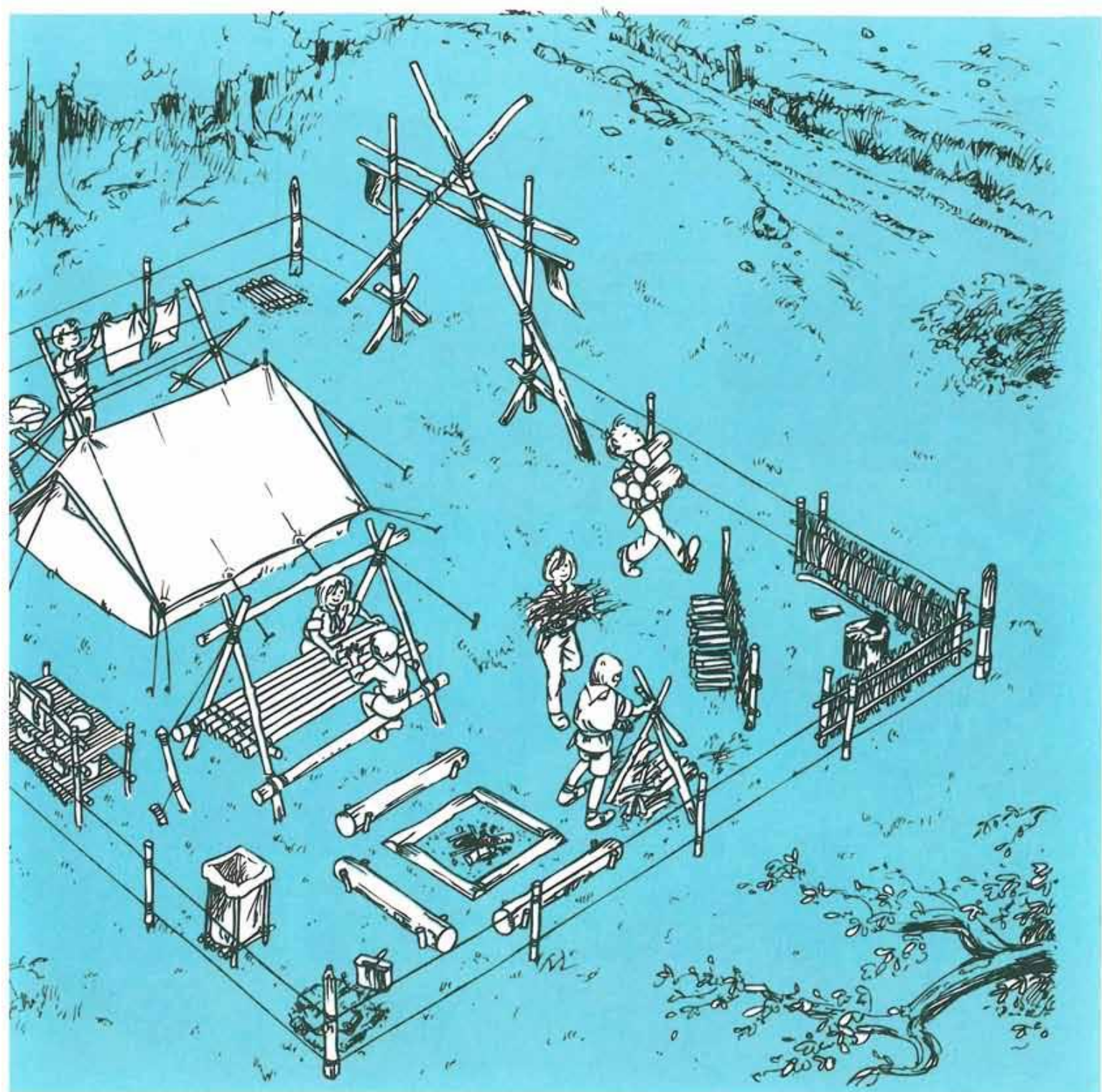
slæbes ud af en plantage – alt sammen ved håndkraft. Ofte kan man få rafter meget billigt efter gratis hvis man selv vil slæbe ud og afgrene. Spørg den lokale skovfoged.

Telte i lejr må gerne stå tæt sammen når de bare er mindst 3 meter fra nærmeste bålsted eller kogeapparat.

Tipier, køkkentelte og andre telte hvor der bruges åben ild, skal ligeledes anbringes mindst 3 meter fra andre telte.

Telte der rejses på pionertårne eller andre pionerarbejder, må ikke bruges til overnatning.

Den klassiske lejrplads

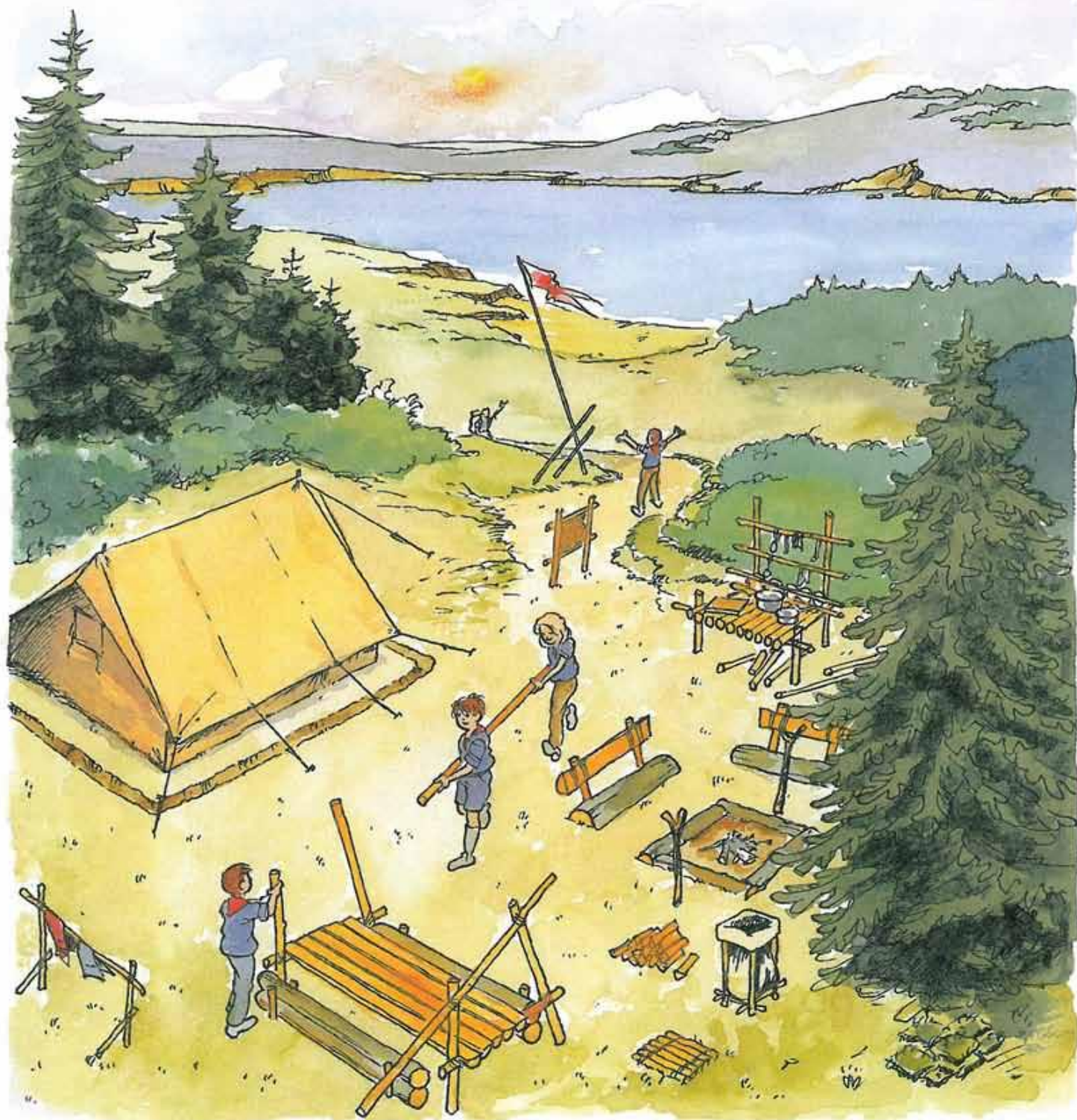
Vi kender den klassiske lejrplads fra bøgerne og fra korpslejre. Typen bruges når vi er mange i lejr, og pladsen er trang.

Lejrpladsarealet er firkantet og omkranset af snor på nedrammede pæle.

Pladsen indeholder:

- telt med gavl mod øst
- spisebord
- køkkenbord
- bålsted
- kælder
- tørrestativ
- affaldssæk
- fedtfælde
- huggeplads.

Når de nødvendige ting er lavet, kan man bruge fantasien og gøre lejrpladsen anderledes. Det kan gøres med fx et fantasifuldt indgangsparti, lejrens højeste flagstang eller en interessant og iøjnefaldende madlavning på et helt specielt spændende køkkenbål.

Den romantiske lejrplads

Denne lejrpladstype kan benyttes når en enkelt patrulje – eller nogle få – er i lejr.

Pladsen er uden indhegning og ligger i læ af et levende hegn, i en skov eller i en kratlysning. Fra teltets plads kan man nyde udsigten til morgen- og aftensolen.

Bålplads og køkkenbord er

placeret som patruljens sociale samlingssted, og der er gjort noget ud af at det hele skal være så enkelt og smukt som muligt. Lejrpladsen indeholder næsten de samme ting som den klassiske lejrplads. Det er placeringen der gør den store forskel:

Teltet er placeret så komfor-

ten er høj med blødt underlag af græs eller andet velegnet materiale. Lejren er udstyret med køkken-/spisebord og bålsted og eventuelt med en kælder til mælk. Affaldssorteringsanlæg og huggeplads er placeret bag heget, og ved siden af bålpladsen er brændet stablet, så det er nemt at gå til.

Teltet

Teltet er overnatningssted, opbevaringssted for bagagen og tilflugtssted i tilfælde af pludselig regn. Det skal derfor være af en ordentlig kvalitet, og det skal rejses korrekt.

Det gule/hvide helpatrulje-

telt, som alle kender, er det bedste til lejrbrug. Det er så højt at man kan stå næsten oprejst i det. Det er så stærkt at det kan tåle at blive brugt i mange år, og det er så let at rejse at enhver kan finde ud af

det når det er prøvet en gang.

Telt, oversejl, stænger, pløkke og underlag kan fordeles blandt patruljens medlemmer når det skal bæres på ryggen.

Store, tunge telte egner sig bedst til standlejr.

Rejsning af telt

1 Hjørnerne pløkkes ud

2 Stængerne sættes i

3 Endebardunerne sættes i

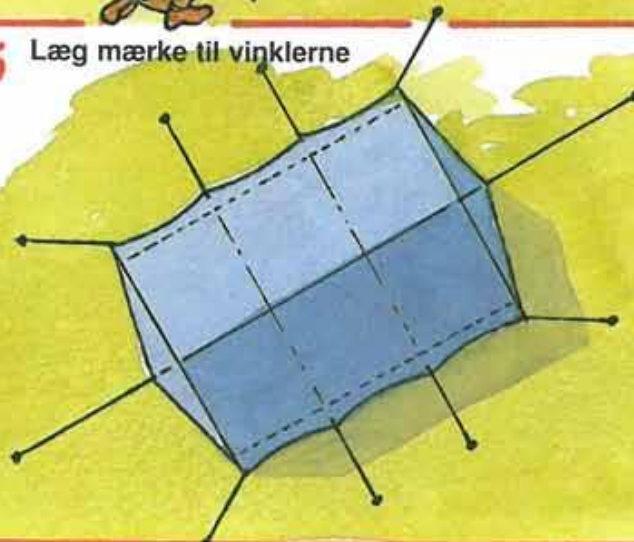
4 Øvrige barduner pløkkes ud

5 Bardunerne strammes op

6 Læg mærke til vinklerne

Teltet i lejr

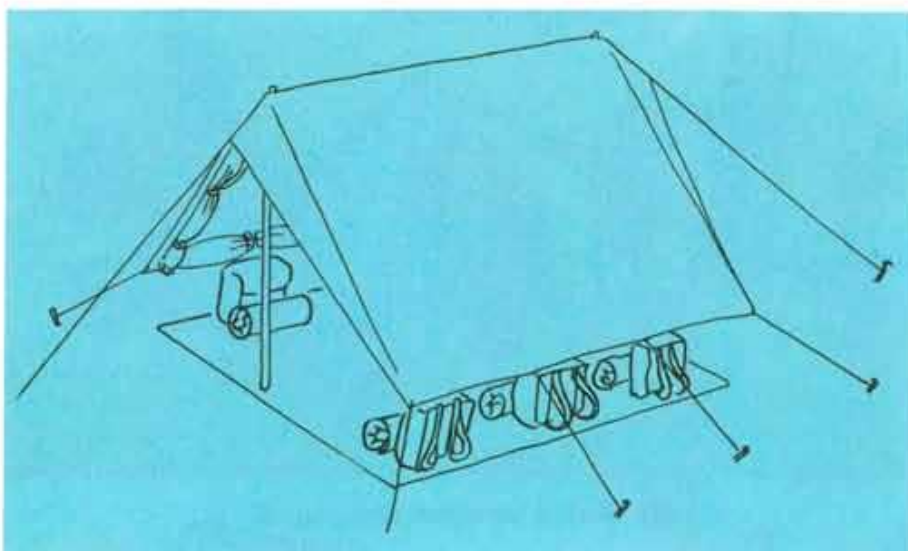
Efter en nat med 6-8 spejdere sovende i teltet trænger det til udluftning.

Bagagen samles langs teltets ene langside, og underlaget foldes sammen på langs, så man kan gå ud og ind uden at snavse det til.

Er det godt vejr, bindes gavlene ind og siderne op.

Er det dårligt vejr, kan man nøjes med at binde gavlen i læsiden op.

Teltets barduner må ikke være for stramme, da teltet trækker sig sammen når det bliver vådt, og så kan der opstå skader. Dog må de heller ikke være slappe, stærk blæst kan ruske teltet i stykker.

Sammenpakning af telt

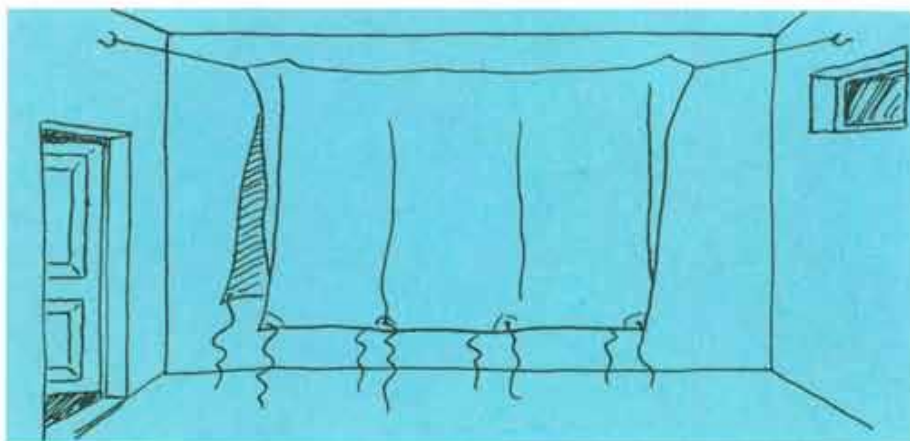
Hvis teltet er tørt når det pakkes sammen, er der ingen problemer: teltet skal blot pakkes ud og lægges i depot når det kommer hjem.

Er teltet derimod vådt når det pakkes sammen, er det meget vigtigt at det tørres straks efter hjemkomsten. Et

vådt telt bliver meget hurtigt jordslået og mørt.

Spænd en snor ud under loftet i patruljelokalet og læg teltet over, så er det tørt til næste møde.

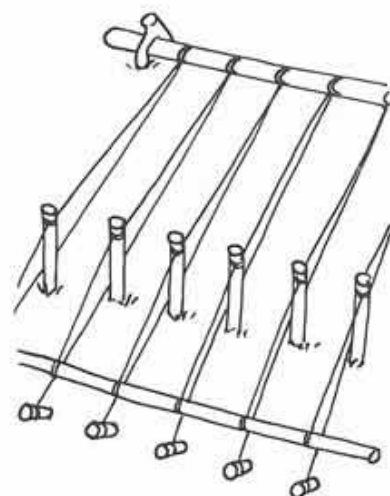
Teltet opbevares løst sammenrullet et tørt sted fx i et skab eller på en hylde.

Underlag

Granunderlag er godt, men **husk** at det skal være de små kviste, som brækkes af sidegrenene, hvis man skal ligge som en drøm.

Halm er også godt, men bliver hurtigt fladt, og så er det **brandfarligt**, og kræver derfor at teltet ligger langt fra bålet. Halm, græs og siv kan flettes til en måtte, der kan flyttes udenfor.

Bank efter med et bræt, så måtten bliver fast.

Vedligeholdelse

Hvis teltet bliver behandlet ordentligt, kan det holde i mange år. Det er dog en god idé med mellemrum – måske årligt – at få teltet vasket og imprægneret på et vaskeri der kan den slags.

Lejrpladsens køkken

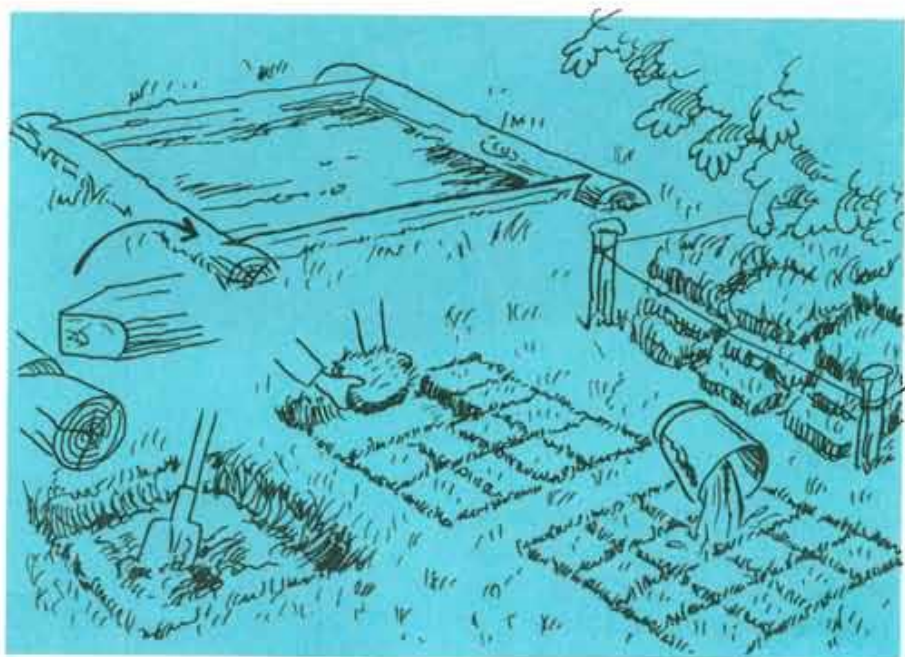
Bålplads

Pladsen skal være så stor at ilden ikke antænder græsset uden om bålet. 1 meter på hver led er det mindste. Jo flere kogekar der skal i brug samtidig, desto større bålplads skal der laves.

Tørvene tages op – så tykke som muligt, så gror græsset bedre når bålstedet sløjfes.

Tørvene opbevares med græsset opad og så vidt muligt i skygge. Vand dem engang imellem fx ved at tømme vaskefadet ud over dem efter endt morgenvask. Beskyt tørvene ved at hegne dem ind, eller gem dem godt fx under en busk.

Bålpladsen kantes med rafter så græskanterne ikke trædes i stykker eller udsættes for varme fra bålet. Rafter skal være tykke, da de skal nå op over græskanten. Laves kantningen af sten, er det vigtigt kun at bruge granit.

Flint er farligt! Når det får varme, splintres det, og stumperne flyver omkring som projektiler.

Når bålpladsen skal sløjfes, ryddes den først for eventuelle rester af brænde og forkullet træ. Kanterne fjernes, og pladsen kulegraves, dvs jorden

vendes, så den hårdbrændte jord bliver løsnet.

Herefter lægges græstørvene tilbage, de skal rage 2-3 centimeter op over den omliggende jord, for det kulegravede stykke vil efterhånden synke sammen. Til sidst vandes stykket med meget vand.

Grydeholder

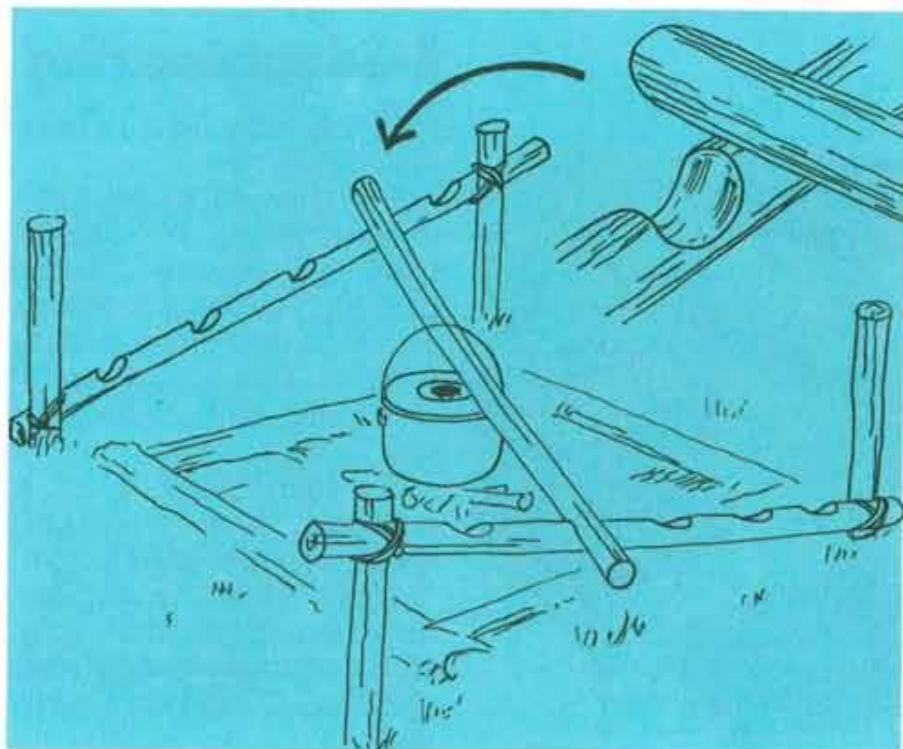
For at sikre at gryderne står stabilt på bålet, kan man bruge kogestænger, men man kan også hænge gryden op.

Ved at anbringe skrå rafter i siderne kan man placere gryden i varierende højde over bålet. Det gør det muligt at »skrue ned« for kartoflerne eller risengrøden.

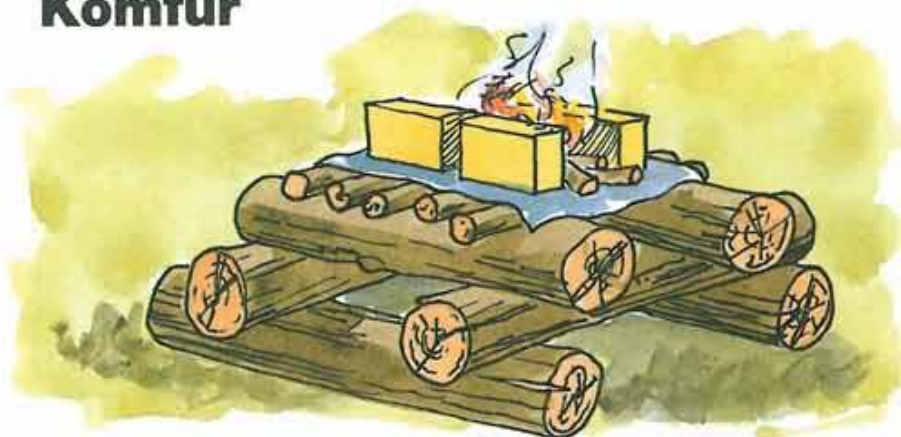
Det er imidlertid vældig underholdende selv at udtænke sindrige grydekraner.

Søger man det behagelige, kan bålet løftes til ståhøjde som et komfur og kombineres med køkkenbordet.

Se også gammelmandsilden på næste side.

Komfur

Dette komfur hedder også en **gammelmandsild**, fordi man slipper for at bøje ryggen og ligge på knæ ved bålet.

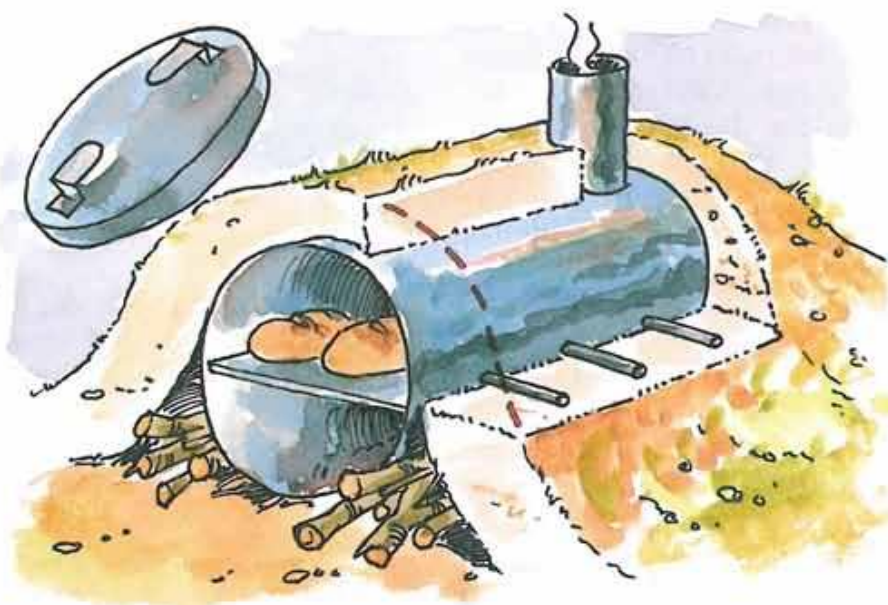
En gammelmandsild kræver en del tykke kævler og en stak græstørv som man ikke skal regne med gror efter brugen. Tag dem derfor et sted hvor det ikke gør noget, eller brug jord i stedet.

Ovn

En ovn laves traditionelt af en kiksekasse eller en tilsvarende blikbeholder. Ofte kan man finde en mindre bliktønde hos en jern- eller produkthandler. Bedst er det hvis den er så stor at en bageplade fra et kasseret komfur kan glide ind i tønden.

Ovnen bygges op af græstørv eller graves ind i en skrænt. Brændkammeret fores med sten (ikke flint). Der fyres forsigtigt, men konstant. Man må prøve sig lidt frem. De fleste ovne er bedst til småkager med kort bagetid.

Se også side 116.

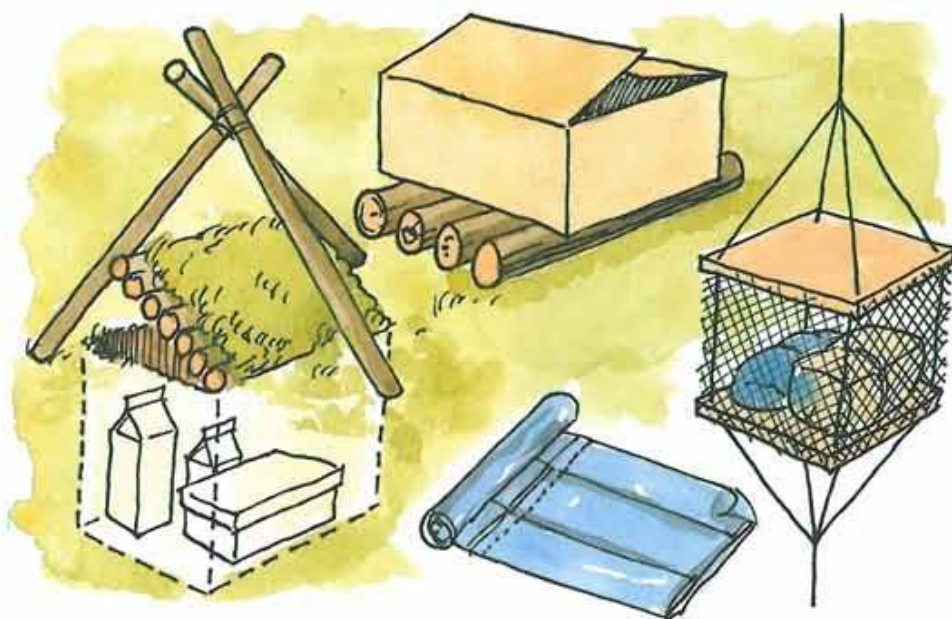
Madopbevaring

Mad opbevares først og fremmest tørt og rent.

En papkasse fra købmanden er udmærket, men den skal stå i tørvejr og hævet over jorden på et par raftestumper. Kassen skiftes ud med en ny en gang imellem. Brug plastposer til indpakning af madvarer, hver ting for sig.

En lille fiks ting er et madskab, syet af ubleget lærred eller af et kasseret telt.

I et gravet hul – en kælder – kan man holde fx mælk kølig. Husk at markere kælderen med en trefod, så brækkede ankler undgås.

Køkkenbord

Køkkenbordet er stedet hvor maden tilberedes inden den kommer over ilden. I sin mest primitive form er køkkenbordet et godt stort spækbræt medbragt hjemmefra. Det fungerer rigtig fint.

Det raffinerede køkkenbord er en bordplade lavet af rafter eller skalbrædder. Pladen er i ståhøjde ligesom i et almindeligt køkken. Helt fint er det hvis der er en hylde til gryder og andet køkkengrej.

Spisebord

Et spisebord er ikke strengt nødvendigt, men kan laves hvis man har tid og materialer til det. Det typiske bord er opbygget mellem to A-bukke og ofte forsynet med en siddepind på langs. Man sidder dog mere behageligt hvis man kan finde nogle store oversavede stammer, »triller«, som kan placeres rundt om bordet.

At lave et avanceret bord med mange praktiske og festlige funktioner kan være en god og sjov opgave i en lejr.

Rengøring og hygiejne

Opvask

Opvask skal foregå efter hvert måltid.

Det kan udmærket foregå i en gryde, men ikke i et vandfad til vask. Er maden brændt på i gryde eller på pande, kan man fylde lunkent vand og Biotex i. Lad det stå i et par timer, så løsnes selv det værste, dog ikke altid uden »knofedt« og Rens-let.

Fedtfælde

Opvaskevand, kartoffelvand mm er affald og skal derfor som andet affald skaffes af vejen på den rigtige måde. Hvis det bliver hældt ud tilfældige steder, vil det komme til at lugte, og fluerne vil blive tiltrukket.

Fedtfælden skal skaffe os af med to ting, vand og fedtstof. Normalt vil fedtstof lukke jorden og forhindre vandet i at sive ned. Der må altså laves en fælde til fedtet.

Det kan gøres således: tag en plasticbærepose og stik små huller i bunden. Fyld posen med græs. Anbring bæreposen i hullet. Fedtstoffet sætter sig nu i græsset.

Man kan også lave en flettet rist til at lægge over hullet.

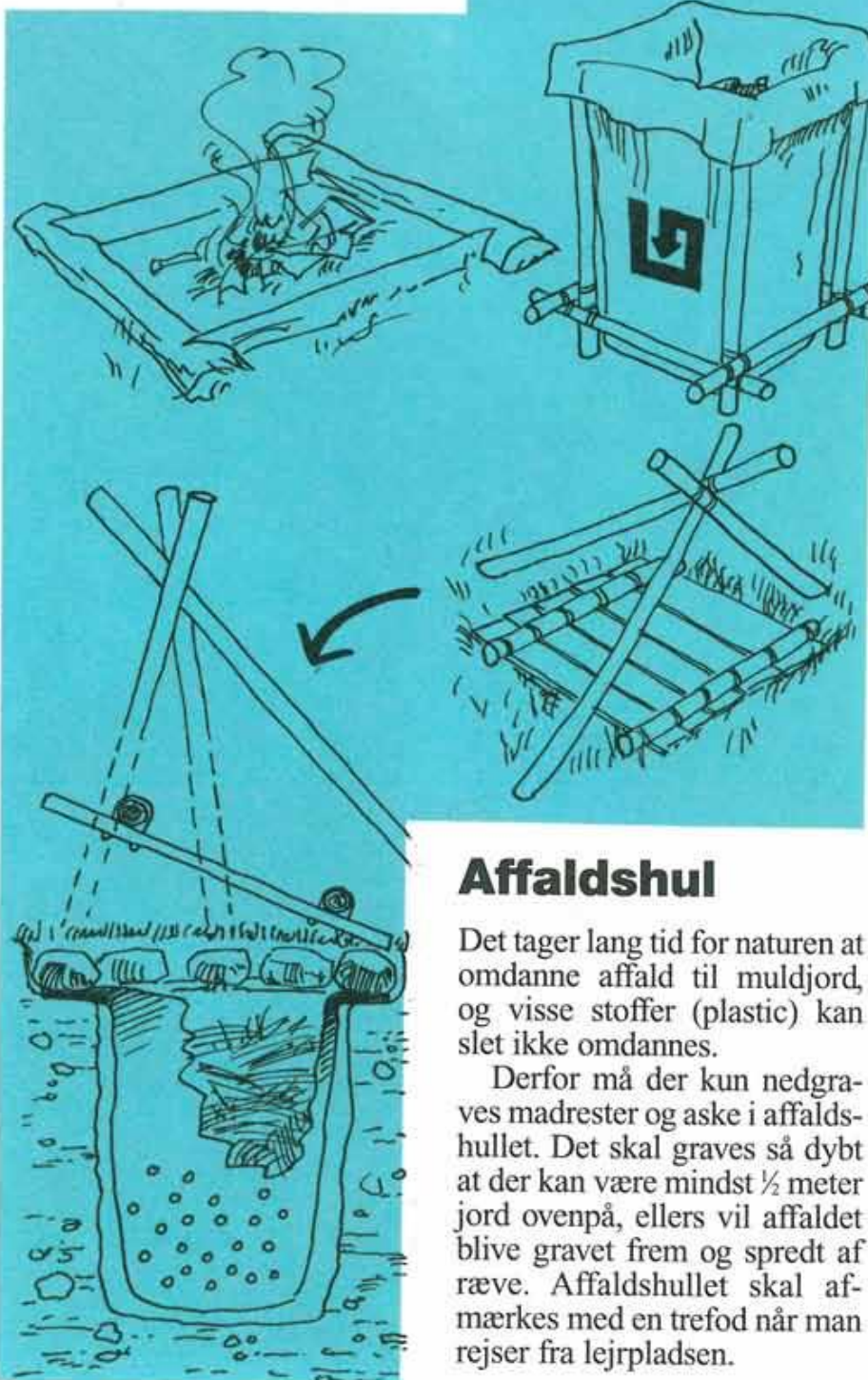
Græsset skal skiftes hver dag. Tag posen op af hullet eller græsset fra risten, og brænd affaldet (ikke posen!) på bålet når der er god varme (ikke under madlavning). Sæt en ny pose i hullet. **Husk!** Anbring en trefod over hullet, så der ikke er nogen der falder i.

Sorter affaldet og skaf det af vejen på den rigtige måde, så naturen ikke forurenes.

Affald

I lejr sorterer vi affaldet:

- flasker og glas tilbage til købmanden
- plast i affaldssækken
- metal i affaldssækken
- papir brændes på bålet
- madaffald i affaldshullet/-sækken
- snavset vand i fedtfælden.

Affaldshul

Det tager lang tid for naturen at omdanne affald til muldjord, og visse stoffer (plastic) kan slet ikke omdannes.

Derfor må der kun nedgraves madrester og aske i affaldshullet. Det skal graves så dybt at der kan være mindst $\frac{1}{2}$ meter jord ovenpå, ellers vil affaldet blive gravet frem og spredt af ræve. Affaldshullet skal afmærkes med en trefod når man rejser fra lejrpladsen.

Personlig hygiejne

Den personlige hygiejne kan være lidt besværlig i det fri. Nogle dage kan man klare uden et bad, men på en sommerlejr bør man altid have mulighed for at blive vasket hver dag. Et par badeture til sø, hav eller svømmehal bør være med i programmet.

Sørg først og fremmest for at **vaske hænder, hoved og skridt. Børst tænder hver dag.** Så har man det bedre med sig selv og hinanden, og risikoen for infektion bliver meget mindre når renligheden er i top.

Latrin

Hygiejnen er også vigtig i forbindelse med lejrens toilet.

Man kan medbringe toiletspande af plastic og bygge en indhegning op omkring dem. Spandene skal tømmes hver dag og rengøres i Rodalon.

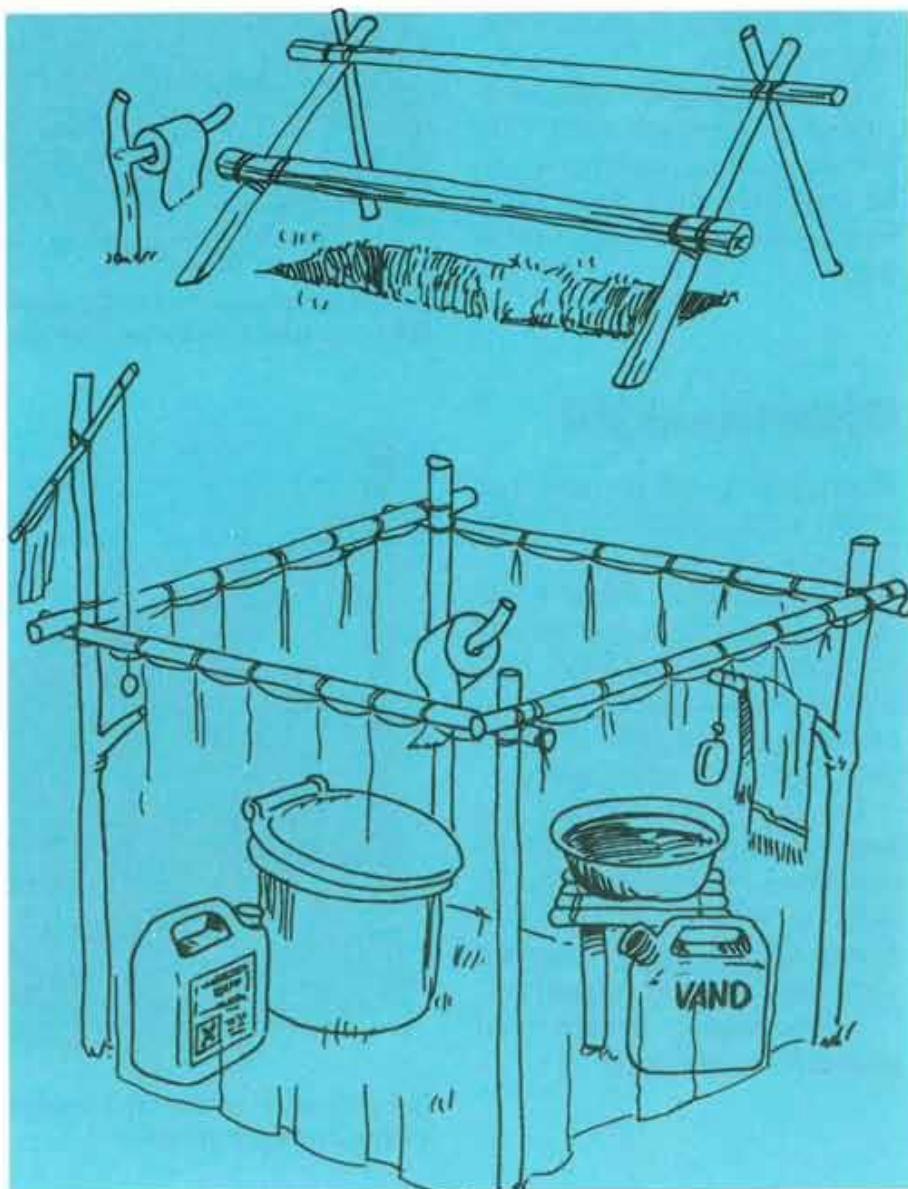
På mange lejrpladser er der tank til tømning af toiletspande. Ellers må man grave et hul til det. Hullet skal være så dybt at der kan fyldes mindst $\frac{1}{2}$ meter jord oveni.

Man kan også klare sig uden plasticspande og selv bygge en latrin. Hvis det er muligt graves hullet afsides, men med en smuk udsigt og i læ. Også dette hul skal være så dybt at der til sidst kan fyldes $\frac{1}{2}$ meter jord oveni.

Der bygges et behageligt sæde af afbarkede rafter.

Et »trineflag« – synligt fra lejren – fortæller når latrinen er optaget. Efter endt brug kastes lidt jord på, og flaget stryges.

Hænderne vaskes eller skylles i desinfektionsmiddel, der skiftes hver dag.

Brænde

Huggeplads

Det kan være praktisk at have en huggeplads på lejrpladsen. Ved at bruge en god huggeblok som underlag når man hugger, mindskes risikoen for at komme galt af sted. Den skal graves ned eller på anden måde ligge fast.

Hvis man vil hindre at spånerne flyver langt omkring, kan man sætte en skærm op på mindst 150 cm's højde. Pas på at skærmen ikke generer den der hugger.

En markering af huggepladsen med fx nedrammede rafter og snor hindrer at andre kommer for tæt på.

I øvrigt betyder lidt småspåner i græsset intet. De største samles naturligvis op, de kan bruges til optænding. Resten klarer naturens kredsløb.

Når huggepladsen er indhegnet, undgås flyvende brændestykker. Bagefter skal stykkerne samles, så man ikke falder i dem.

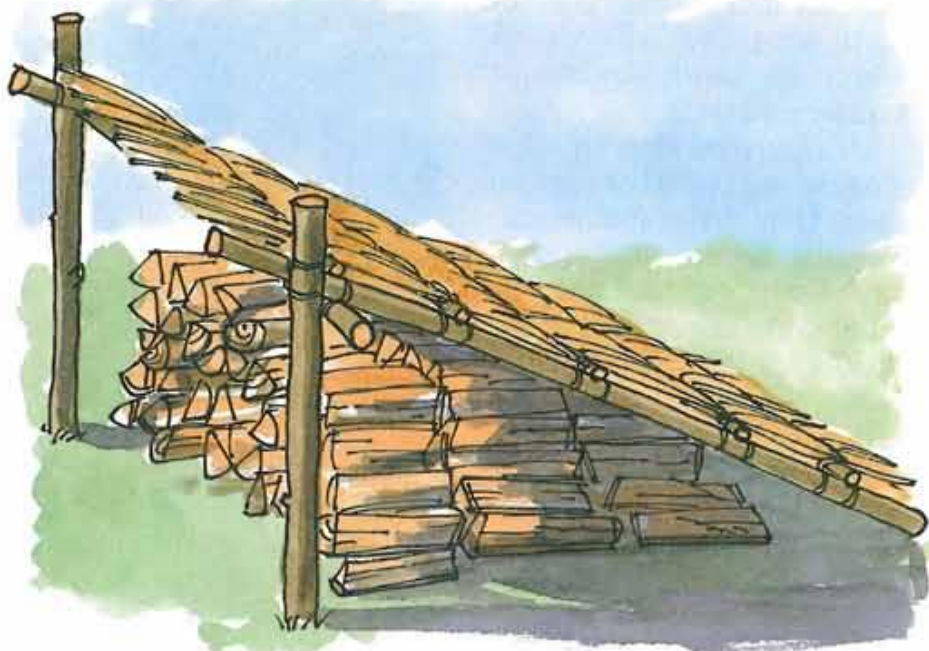
Brændeskjul

»Det gælder om at holde sit krudt tørt«, sagde man, dengang det var vigtigt.

I lejr gælder det om at holde optændingsbrænde knastørt og småbrænde nogenlunde tørt. Større brændeknuder der er blevet våde, kan flækkes og vil som regel være tørre indei.

Derfor opbevares kvas i den tomme teltpose. Småbrændet opbevares i et mindre brændeskjul (eller i en affaldssæk). Større brænde ligger i en pæn stabel ved siden af bålpladsen.

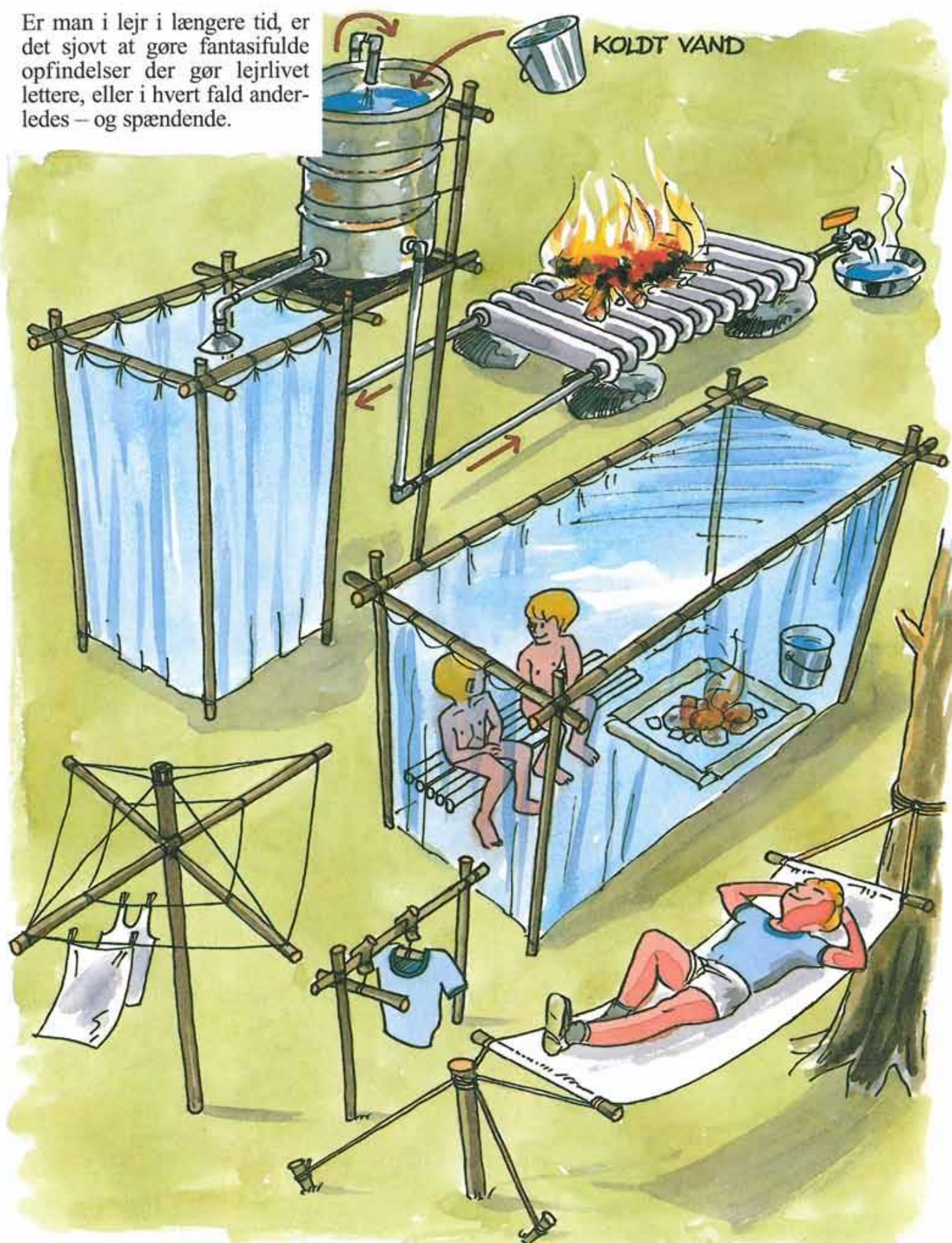
Brændeskjulet tækkes med gran eller græsmåtter.

Sørg for god ventilation i brændeskjulet. Tørt brænde giver mere varme og ryger mindre.

Brug fantasien

Er man i lejr i længere tid, er det sjovt at gøre fantasifulde opfindelser der gør lejrlivet lettere, eller i hvert fald anderledes – og spændende.

Her skal blot nævnes et par eksempler på problemer eller gøremål som trænger til at et opfindsomt hoved tager fat:

- hvorledes koger man æg i regnvejr, uden at stige ud af soveposen i teltet?
- et automatisk bålændingsapparat
- et solvækkeur
- en hængekøje eller en god stol
- et lysthus i et træ med telegrafforbindelse til andre træer
- engang havde en spejder tegnet »Mølle og Dam« på sit liggeunderlag...

